

ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟΙ ΟΡΟΙ ΣΕ -ΙΣΜΟΣ

αγνωστικισμός: (φιλοσ.) θεωρία η οποία αρνείται τη δυνατότητα της γνώσης σχετικά με την ύπαρξη ή τη φύση οποιασδήποτε έσχατης πραγματικότητας και ιδίως του Θεού

αισθητισμός : καλλιτεχνικό ρεύμα που θεωρεί το τυπικά ωραίο ως πρωταρχική αξία και με βάση αυτό κρίνει, αξιολογεί όλες τις άλλες

αλτρουισμός : αγάπη για τους ανθρώπους και ανιδιοτελής φροντίδα γι' αυτούς· (πρβ. *φιλανθρωπία*)

αμοραλισμός : (φιλοσ.) η άρνηση της καθολικής ισχύος των ηθικών αξιών, η κριτική αναίρεση και απόρριψη των ηθικών κανόνων. || απουσία ηθικών αρχών.

αναλφαβητισμός : η έλλειψη των στοιχειωδών γνώσεων που επιτρέπουν σε κπ. (σε παιδί σχολικής ηλικίας ή σε ενήλικα) να διαβάζει και να γράφει τη μητρική του γλώσσα

αναχωρητισμός: η τάση προς τον τρόπο ζωής του αναχωρητή ή, γενικότερα, η απομάκρυνση από την κοινωνική ζωή και δράση.

ανθρωπισμός : 1.πνευματικό κίνημα της Αναγέννησης, που βασίστηκε στη μελέτη, στη μίμηση και στη διάδοση των αρχαίων ελληνικών και λατινικών γραμμάτων· ουμανισμός. || (επέκτ.) κάθε νεότερη φιλοσοφική θεωρία που έχει ως αντικείμενο τον άνθρωπο και την πνευματική του εξέλιξη. 2. συμπεριφορά που ταιριάζει σε άνθρωπο προς συνάνθρωπό του και που τη χαρακτηρίζει ο σεβασμός και η αγάπη· ανθρωπιά.

αριβισμός : 1.η επιδίωξη γρήγορου πλουτισμού ή ανάδειξης σε αξιώματα με τη χρησιμοποίηση κάθε μέσου, κυρίως αθέμιτου. 2. οι πράξεις, οι ενέργειες που χαρακτηρίζουν τον αριβίστα.

ασκητισμός: εκούσια απομάκρυνση από την κοινωνία και φυγή σε ερημικούς τόπους, όπου με την κατάπνιξη των σαρκικών επιθυμιών και με την καταπόνηση του σώματος επιδιώκεται η πνευματική τελείωση και η θέωση. || ασκητικός, λιτός τρόπος ζωής.

ατομικισμός : α. η στάση και η συμπεριφορά του ατομικιστή, εκείνου που σκέπτεται και ενεργεί με βάση αποκλειστικά και μόνο το άτομό του· ατομισμός, φιλοτομαρισμός. ANT αλτρουισμός: *Εξαιτίας του ατομικισμού του ήταν αδύνατη κάθε είδους συνεργασία.* β. ατομοκρατία.

ατομισμός : α. η στάση και η συμπεριφορά του ατομιστή· φιλοτομαρισμός, εγωισμός, εγωπάθεια, εγωκεντρισμός. ANT αλτρουισμός. β. η συνείδηση της ατομικότητάς μας, της ελευθερίας και της αξιοπρέπειας που πηγάζει από αυτήν· υπερηφάνεια

βαρβαρισμός : γραμματικό σφάλμα στη χρήση της γλώσσας.

βερμπαλισμός : η χρησιμοποίηση λέξεων, φράσεων και εντυπωσιακών ρητορικών σχημάτων σε ένα λόγο χειμαρρώδη, που είναι όμως κενός νοήματος, ασαφής, που δεν ανταποκρίνεται στις αντίστοιχες έννοιες

διαφωτισμός : η ενέργεια ή το αποτέλεσμα του διαφωτίζω. || *Διαφωτισμός*, φιλοσοφικό, κοινωνικό και πολιτιστικό κίνημα που

αναπτύχθηκε στην Ευρώπη κατά το 18ο αι., για την καταπολέμηση της άγνοιας, των προκαταλήψεων και των προλήψεων, με την εφαρμογή της λογικής ανάλυση

δογματισμός : 1. έλλειψη κριτικής σκέψης και προσκόλληση σε κάποια θεωρία, αρχή ή δοξασία που δε στηρίζεται σε αποδείξεις ή που θεωρείται επιστημονικά ξεπερασμένη. 2. (φιλοσ.) θεωρία που δέχεται ότι με τη χωρίς όρια λογική δύναμη του νου είναι δυνατή η απόλυτη γνώση

εθνικισμός: 1.η απόλυτη και με πάθος προσήλωση των ατόμων στο έθνος τους, η οποία φτάνει ως την περιφρόνηση και την εχθρότητα προς άλλα έθνη· 2. η άποψη που ενθαρρύνει την έκφραση και την καλλιέργεια της εθνικής συνείδησης· η αφοσίωση των ατόμων στο έθνος στο οποίο ανήκουν, χωρίς όμως καμία διάθεση υποτίμησης ή περιφρόνησης άλλου έθνους· εθνισμός, πατριωτισμός. 3. (ιστ.) η πολιτική άποψη και κίνηση, που εκδηλώθηκε κατά το 19ο κυρίως αι. και αναγνώριζε και αποδεχόταν τις εθνικές διαφορές και ιδιομορφίες ως βάση για τη σύσταση και λειτουργία των πολιτικών κοινοτήτων

εθνισμός : η άποψη που ενθαρρύνει την έκφραση και την καλλιέργεια της εθνικής συνείδησης και παράλληλα αναγνωρίζει και σέβεται τις εθνικές διαφορές· η απόλυτη πίστη και αφοσίωση κάποιου στα ιδεώδη του έθνους στο οποίο ανήκει, χωρίς καμία διάθεση περιφρόνησης ή υποτίμησης των ιδεωδών άλλου έθνους·

εμπειρισμός : 1.το να ενεργεί, να αποφασίζει, να κρίνει κτλ. κάποιος με βάση μόνο την πείρα του, χωρίς θεωρητική γνώση ή εξέταση των πραγμάτων. || ο χαρακτήρας του εμπειρικού. 2. (φιλοσ.) η άποψη ότι κάθε γνώση και κάθε αξία, θεωρητική ή πρακτική, παράγεται από την εμπειρία και βασίζεται σε αυτήν· ότι μοναδική πηγή της γνώσης και κριτήριο της αλήθειας είναι η εμπειρία· εμπειριοκρατία, εμπειριαρχία

ερμητισμός : το σύνολο της απόκρυφης διδασκαλίας των αλχημιστών του Μεσαίωνα.

ευδαιμονισμός : φιλοσοφική θεωρία που δέχεται ως ύψιστο αγαθό την ευδαιμονία.

θετικισμός : (φιλοσ.) φιλοσοφική θεωρία που δέχεται ως μοναδική πηγή της γνώσης τις αισθήσεις, αρκείται στην απλή γνώση των φαινομένων και αρνείται κάθε σχέση με τη μεταφυσική· ποζιτιβισμός

καιροσκοπισμός : η τακτική που ακολουθεί ο καιροσκόπος, η χωρίς όρους και ηθικούς ενδοιασμούς προσαρμογή σε καταστάσεις, από τις οποίες περιμένει κάποιος προσωπικά οφέλη. || πολιτικός ~, πρακτική που χαρακτηρίζεται από υπερβολική προσαρμογή στις περιστάσεις, για λόγους πολιτικής εκμετάλλευσης· οπορτουνισμός.

καπιταλισμός : οικονομικό και κοινωνικό σύστημα στο οποίο το ιδιωτικό κεφάλαιο αποτελεί το βασικό παράγοντα της οικονομικής ζωής· κεφαλαιοκρατία: Βιομηχανικός / μεταβιομηχανικός ~. Εμπορικός ~, όταν τα

μέσα παραγωγής ανήκουν στο κράτος. *Μονοπωλιακός* ~, όταν ο έλεγχος παραγωγής και διανομής ασκείται από τα μονοπώλια

καταμερισμός : η ενέργεια ή το αποτέλεσμα του καταμερίζω· κατανομή: ~ *ευθυνών*, απόδοση του μέρους της ευθύνης που βαρύνει κπ. || (οικον.) ~ *εργασίας*, η ανάθεση σε καθέναν από τους εργαζομένους, σε κάποια υπηρεσία ή επιχείρηση, μιας συγκεκριμένης εργασίας ή αρμοδιότητας συνήθ. ανάλογα με την εκπαίδευση ή με τις ικανότητές του. || (βιολ.) ~ *φυσιολογικού έργου*, η εκτέλεση μιας ειδικής λειτουργίας από ορισμένα κύτταρα ή όργανα.

καταναλωτισμός: η τάση που χαρακτηρίζει τους πολίτες της καταναλωτικής κοινωνίας, να αυξάνουν συνεχώς την κατανάλωση αγαθών για να ικανοποιούν πλασματικές ανάγκες.

κοσμοπολιτισμός : ο τρόπος ζωής και σκέψης του κοσμοπολίτη, που χαρακτηρίζεται από τα συχνά ταξίδια στις μοντέρνες, κυρίως, μεγαλουπόλεις και από την άνετη προσαρμογή σε διαφορετικές κάθε φορά νοοτροπίες, αντιλήψεις και συνήθειες.

λαϊκισμός: ιδεολογία ή στάση που εκφράζεται κυρίως στην πολιτική και στην τέχνη και που χαρακτηρίζεται από υπερβολική και μη αυθεντική λαϊκότητα.

μανιχαϊσμός : **1.** θρησκεία που ιδρύθηκε τον 3ο αι. μ.Χ. και που δέχεται την ύπαρξη δύο ανταγωνιστικών στοιχείων, του φωτός και του σκότους, του καλού και του κακού. **2.** χαρακτηρισμός κάθε δυϊστικής θεωρίας ή διδασκαλίας ή και κάθε άποψης που δέχεται ότι υπάρχει μόνο το καλό ή το κακό, το δίκαιο ή το άδικο αποκλείοντας οτιδήποτε άλλο.

μερκαντιλισμός : οικονομική θεωρία που υποστηρίζει ότι ο πλούτος μιας χώρας συνίσταται στην κατοχή πολύτιμων μετάλλων και δημιουργείται από το ευνοϊκό εμπορικό ισοζύγιο.

μεσσιανισμός : **1.** πίστη στην ύπαρξη ή στη μελλοντική παρουσία ενός μεσσία. **2.** για αντίστοιχες αντιλήψεις κοινωνικές, πολιτικές κτλ.

μιθριδατισμός: **1.** βαθμιαία εξοικείωση του ανθρώπινου οργανισμού σε δηλητήρια. **2.** (μτφ.) βαθμιαία εξοικείωση του ανθρώπου σε δυσάρεστες καταστάσεις

μιλιταρισμός : κυριαρχία του στρατού στα πλαίσια μιας κοινωνίας ή ενός κράτους, η οποία εκδηλώνεται ως υποταγή όλων των δραστηριοτήτων στη στρατιωτική σκοπιμότητα και στην προετοιμασία για πόλεμο·

μονισμός: φιλοσοφική άποψη ότι η αρχή ή η ουσία του κόσμου είναι μία και μοναδική· ενισμός. ANT δυϊσμός

ναρκισσισμός : ο υπερβολικός θαυμασμός του εαυτού μας και η εκδήλωση αυτού του θαυμασμού.

νατουραλισμός : τάση στη λογοτεχνία και στην τέχνη, που παρουσιάστηκε στα τέλη του δέκατου ένατου αιώνα και που επιδίωκε την πιστή απεικόνιση της πραγματικότητας, τονίζοντας ιδιαίτερα τις

λεπτομέρειες, χωρίς να προχωρεί σε κριτική αντιμετώπιση των καταστάσεων·

νεποτισμός : η εκμετάλλευση των δυνατοτήτων που δίνει σε κπ. η θέση που κατέχει, για να εξασφαλίσει σε συγγενείς και φίλους αξιώματα, δημόσιες θέσεις κτλ.· (πρβ. *οικογενειοκρατία*)

νιχιλισμός : ο μηδενισμός

ντετερμινισμός : (φιλοσ.) αιτιοκρατία.

ολοκληρωτισμός: πολιτικό σύστημα, συνήθ. μονοκομματικό, που χαρακτηρίζεται από υπερβολική ενίσχυση της εκτελεστικής εξουσίας, επιβολή μονολιθικότητας στην κοινωνία και καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων· (πρβ. *δικτατορία*)

οπορτουνισμός : (πολ.) αριστερή πολιτική πρακτική που χαρακτηρίζεται από υπερβολική προσαρμογή στις περιστάσεις και τάση για εκμετάλλευσή τους ανεξάρτητα από το αν υπάρχει σύγκρουση με τις ιδεολογικές αρχές: Δεξιός / αριστερός ~. || (επέκτ.) πολιτικός καιροσκοπισμός.

παμψυχισμός : φιλοσοφική θεωρία κατά την οποία κάθε ύλη δεν είναι μόνο ζώσα (υλοζωισμός), αλλά έχει και μια ψυχική φύση ανάλογη με αυτή του ανθρώπινου πνεύματος.

πεσιμισμός : 1. (φιλοσ.) η αντίληψη ότι το κακό επικρατεί πάνω στο καλό σε έναν κόσμο που κατά βάση είναι δημιουργημα μιας θέλησης αδιάφορης στο καλό ή στο κακό· η θεωρία σύμφωνα με την οποία στη ζωή ο πόνος είναι η μόνη πραγματικότητα, η ζωή είναι γεμάτη θλίψη και δεινά και τα πάντα έχουν φαινομενική μόνο αξία **2.** απαισιοδοξία:

πληθωρισμός: 1. (οικον.) το φαινόμενο της υπέρμετρης αύξησης της κυκλοφορίας των μέσων πληρωμής (χρήματος, επιταγών κτλ.), άρα και της ζήτησης, σε σχέση με την πραγματική δυνατότητα παραγωγής και προσφοράς αγαθών και υπηρεσιών, γεγονός που κατά κανόνα συνεπάγεται αυξήσεις των τιμών και υποτίμηση του νομίσματος: Ο μέσος ετήσιος ~ ανέρχεται σε 10%. Προσπάθεια συγκράτησης / μείωσης / ελέγχου του πληθωρισμού. Αύξων / καλπάζων / ελεγχόμενος ~, ανάλογα με τους ρυθμούς εξέλιξής του. ~ πιστωτικός / ψυχολογικός / κόστους, ανάλογα με τα αίτια που τον προκαλούν. **2.** η ύπαρξη, η παρουσία, η εμφάνιση ενός πράγματος, ενός φαινομένου σε μέγεθος ή σε αριθμό, που είναι μεγαλύτερος από το κανονικό ή το συνηθισμένο: Παρατηρείται ένας ~ ασήμαντων επιστημονικών εργασιών και ανακοινώσεων. Κίνδυνος πνευματικού πληθωρισμού, υπερβολικής αύξησης του αριθμού των μορφωμένων ή των επιστημόνων μιας χώρας, με αντίστοιχη πτώση της ποιότητάς τους

πλουραλισμός : 1. φιλοσοφική θεωρία ή αντίληψη, που υποστηρίζει ότι η πραγματικότητα συγκροτείται από πολλαπλές, αυτοτελείς και ανεξάρτητες μεταξύ τους αρχές χωρίς να υπάρχει στη βάση τους μια κοινή θεμελιώδης αρχή. **2.** η πολλαπλότητα των ομάδων, οργανώσεων,

θεσμών, απόψεων, ιδεών, αξιών, κοσμοθεωριών κτλ., που υφίστανται, που συνυπάρχουν ισότιμα στα πλαίσια μιας κοινωνίας ή ενός κράτους και ανταγωνίζονται μεταξύ τους για την απόκτηση επιρροής, δύναμης, εξουσίας. **3. πολιτική άποψη, θέση, που υποστηρίζει και επιδιώκει τον πλουραλισμό**

πουριτανισμός : **1.** κοινωνική αντίληψη (συχνά υποκριτική), που χαρακτηρίζεται από υπέρμετρη αυστηρότητα και από συντηρητισμό σε σχέση με τα ήθη και την ηθική, ιδίως όσον αφορά την ερωτική, σεξουαλική συμπεριφορά. **2.** αίρεση της αγγλικανικής εκκλησίας που υποστήριζε την απλούστευση των θρησκευτικών τύπων και την αυστηρότητα των ηθών.

πραγματισμός : **1.** φιλοσοφική θεωρία που αρνείται την αντικειμενικότητα της αλήθειας και υποστηρίζει ότι αληθινό είναι μόνο αυτό που είναι πρακτικά ωφέλιμο στη ζωή. **2.** αντίληψη και συμπεριφορά που πηγάζει από την παραπάνω θεωρία και που δίνει βάρος στην πρακτική (και όχι στη θεωρία ή στο συναίσθημα).

ρατσισμός : η αντίληψη εκείνων που πιστεύουν ότι η δική τους φυλή είναι ανώτερη από τις άλλες που η φύση τις έχει καταδικάσει σε κληρονομική κατωτερότητα· (πρβ. φυλετικές διακρίσεις), για ανάλογη αντίληψη και συμπεριφορά σε βάρος κοινωνικών ομάδων που μειονεκτούν ή διαφέρουν.

σεξισμός : διάκριση με βάση το φύλο, όρος που χρησιμοποιήθηκε κυρίως από το φεμινιστικό κίνημα για να δηλώσει την εξουσιαστική τάση των ανδρών πάνω στις γυναίκες και τις διακρίσεις σε βάρος των γυναικών, ως απόρροια της ανδροκρατικής νοοτροπίας.

σκεπτικισμός : **1.** φιλοσοφική θεωρία σύμφωνα με την οποία δεν υπάρχει αντικειμενική και απόλυτη γνώση, ούτε βεβαιότητα ότι μια πρόταση είναι πιο πιθανή από μία άλλη, και η οποία αναγορεύει την αμφιβολία σε αξίωμα. **2.** η τάση του ανθρώπου να αντιμετωπίζει τα πράγματα με δυσπιστία και αμφιβολία.

σκοταδισμός : μειωτικός χαρακτηρισμός μιας θεωρίας και μιας πρακτικής, που αντιτίθεται στην εξάπλωση σε όλες τις κοινωνικές τάξεις των επιστημονικών γνώσεων και της ορθολογιστικής στάσης που απαιτούν || υπερβολικός συντηρητισμός.

σοβινισμός : άκρατος εθνικισμός, υπερβολική μέχρι φανατισμού προσήλωση στην ιδέα της πατρίδας, που συνοδεύεται από μίσος και περιφρόνηση για τους άλλους λαούς και που συχνά εκδηλώνεται με επιθετικότητα εναντίον τους.

σολοικισμός : συντακτικό σφάλμα στη χρήση της γλώσσας· (πρβ. βαρβαρισμός).

σοσιαλισμός : κοινωνικοοικονομική θεωρία και σύστημα που πρεσβεύει την κοινωνικοποίηση των μέσων παραγωγής.

στρουθοκαμηλισμός : ενέργεια, συμπεριφορά, που χαρακτηρίζεται από ηθελημένη ή προσποιητή άγνοια ενός (υπαρκτού) κινδύνου.

συγκρητισμός : 1. ανάμειξη και συγχώνευση. α. (θρησκευιολ.) συνένωση θρησκειών και τύπων λατρείας, ειδικότερα στην ελληνιστική και ρωμαϊκή περίοδο, με την αφομοίωση στοιχείων ανατολικών θρησκειών. β. (φιλοσ.) συνδυασμός ανόμοιων και ασυμβίβαστων διδασκαλιών ή ιδεών σε ένα φιλοσοφικό σύστημα· (πρβ. εκλεκτισμός). γ. (γλωσσ.) συγχώνευση κλιτικών καταλήξεων σε έναν τύπο που διατηρεί όλες τις λειτουργίες τους. 2. η σφαιρική αντίληψη ενός όλου, το αδιαίρετο ενός φαινομένου στα πρώτα στάδια της εξέλιξής του

συγχρωτισμός : στενή επαφή προσώπων στον ίδιο χώρο και γενικότερα, επικοινωνία, συναναστροφή

συντηρητισμός : το σύνολο των απόψεων ή των ενεργειών ενός συντηρητικού ατόμου ή ενός συνόλου ατόμων, που αφορούν συνήθ. τον πολιτικό και τον κοινωνικό τομέα. ANT προσοδευτισμός: Ο ~ των δεξιών κομμάτων / των κλειστών κοινωνιών / των ηλικιωμένων.

σφετερισμός : η ενέργεια του σφετερίζομαι, η οικειοποίηση δικαιώματος: Ο ~ της εξουσίας, κατάληψη της εξουσίας ύστερα από βίαιη συνήθ. απομάκρυνση του προσώπου που την κατείχε νόμιμα.

σχολαστικισμός : 1α. η φιλοσοφία των σχολαστικών. β. (μειωτ.) στενή και λεπτολόγος αλλά χωρίς εμβάθυνση γνώση, όπως διδασκόταν σε παλαιότερες εποχές σε σχολεία και σε πανεπιστήμια. 2. σχολαστικότητα.

σωφρονισμός : βελτίωση της διαγωγής ενός ατόμου που έχει διαπράξει κάποιο αδίκημα, με επιβολή κάποιας ποινής και συνήθ. με στέρηση της ελευθερίας του

τουρισμός : 1. η προσωρινή μετακίνηση ανθρώπων από τον τόπο της μόνιμης κατοικίας τους στο εσωτερικό της χώρας ή στο εξωτερικό για να ψυχαγωγηθούν, να ξεκουραστούν και να επισκεφτούν διάφορα αξιοθέατα. 2α. το σύνολο των δραστηριοτήτων που έχουν σχέση με τον τουρισμό. β. η υπηρεσία που έχει αναλάβει την οργάνωση του τουρισμού:

υποκειμενισμός : 1. η τάση του ατόμου να εξετάζει υποκειμενικά τα πράγματα. 2. (φιλοσ.) η τάση να ανάγουμε κάθε αξιολογική ή πραγματική κρίση σε πράξεις ή καταστάσεις της ατομικής συνείδησης· θεωρία σύμφωνα με την οποία η αλήθεια έχει υποκειμενική και όχι αντικειμενική αξία

υποσιτισμός : ανεπαρκής διατροφή σε ποσότητα ή σε θρεπτικά συστατικά.

φαβοριτισμός : η ευνοιοκρατία.

φανατισμός : υπέρμετρος ζήλος, άκριτη πίστη, τυφλό πάθος (υπέρ μιας θρησκείας, μιας θεωρίας, μιας ιδεολογίας κτλ.)

φεμινισμός : αντίληψη σύμφωνα με την οποία η γυναίκα θεωρείται ίση και ισότιμη με τον άντρα σε όλα τα πεδία της κοινωνικής ζωής. || το αντίστοιχο γυναικείο διεκδικητικό κίνημα, που στοχεύει στην κατάργηση κάθε διάκρισης σε βάρος των γυναικών

φετιχισμός : **1.** η λατρεία του φετίχ, η πίστη στις μαγικές δυνάμεις του. **2.** η υπερβολική σημασία που αποδίδεται σε ένα αντικείμενο και η οποία υπερβαίνει την πραγματική αξία του, τις πραγματικές του ιδιότητες **3.** (ψυχολ.) γενετήσια ιδιορρυθμία, κατά την οποία οι φετιχιστές διεγείρονται ή ικανοποιούνται σεξουαλικά με αντικείμενα που ανήκουν στα πρόσωπα που λατρεύουν ή επιθυμούν ερωτικά.

φιλελευθερισμός : **1.** το σύνολο των ιδεών, των θεωριών και των αρχών με τις οποίες διακηρύσσεται η ελευθερία του ατόμου στο οικονομικό, στο πολιτικό και στο θρησκευτικό επίπεδο· λιμπεραλισμός. **2.** η προσήλωση στις αρχές του φιλελευθερισμού

φονταμενταλισμός : θεολογικό ρεύμα του αμερικανικού προτεσταντισμού, εχθρικό απέναντι στην επιστήμη, που στοχεύει στην επιστροφή στις εθνικές και θρησκευτικές παραδόσεις. || (επέκτ.) κάθε ιδεολογικό, πολιτικό κτλ. ρεύμα με παρόμοιες αρχές και στόχους

φορμαλισμός : υπερτονισμός της μορφής, του τύπου, των εξωτερικών χαρακτηριστικών (με αντίστοιχη υποβάθμιση της ουσίας, του περιεχομένου). **1.** επιστημονική, φιλοσοφική, ηθική θεώρηση, που υποστηρίζει την αποκλειστική προτεραιότητα, κυριαρχία των μορφών, των εξωτερικών χαρακτηριστικών, των τυπικών αρχών και σχέσεων σε αντίθεση προς το περιεχόμενο: **2α.** (τέχνη, λογοτ.) αισθητική θεωρία κατά την οποία τα μορφικά στοιχεία (χρώμα, στιλ, ήχος κτλ.) κυριαρχούν απόλυτα και συνιστούν το έργο τέχνης (με αντίστοιχη υποβάθμιση του περιεχομένου): **β.** αυστηρή προσήλωση σε παραδοσιακούς ή προδιαγεγραμμένους κανόνες και μεθόδους. **3.** πρακτική, συμπεριφορά, τρόπος ζωής προσκολλημένος σε παραδοσιακούς κανόνες και τύπους

ψιττακισμός : **1.**(λόγ.) παπαγαλισμός. **2.** (ιατρ.) μηχανική επανάληψη λέξεων, φράσεων που άκουσε κάποιος χωρίς να καταλαβαίνει το νόημά τους.

ωφελιμισμός : φιλοσοφική, ηθική θεωρία που ταυτίζει το ηθικά καλό με το ωφέλιμο· ωφελιμοκρατία